

TE GAST

Tot werkloosheid opvoeden is zinloos

Meer en meer wordt aandacht besteed aan de toekomstige arbeidsontwikkelingen. Digitalisering van de arbeid leidt op termijn tot het verlies van een miljoen banen. Volgens hoogleraar Jouke van Dijk betreft dit voornamelijk banen op het niveau mbo 2 en mbo 3, banen waarvoor tot nu toe kon worden volstaan met een naar verhouding korte opleiding op praktisch niveau (LC 20 november).

Van Dijk vindt het hoog tijd dat er maatregelen getroffen worden, dat het onderwijs zich instelt op deze verandering in de arbeids- en productieprocessen. Doordat al het werk dat geautomatiseerd kan worden verdwijnt, zullen er banen verdwijnen die nooit meer terugkomen.

Geen aandacht wordt besteed aan het gegeven dat de veranderende arbeids- en productieverhoudingen leiden tot gelijkblijvende of toenemende productie. Als we straks ook nog moeten doorwerken tot zeventig jaar, zal dit onder de huidige omstandigheden leiden tot een enorme werkloosheid. Als er een miljoen of meer banen op de tocht komen te staan, is het noodzakelijk de overblijvende banen te verdelen over alle mensen die afhankelijk zijn van de arbeidsmarkt.

De oplossing zal zeker niet alleen moeten worden gezocht in een betere afstemming van onderwijs en bedrijfsleven. Het is altijd zo geweest dat veranderingen in de arbeids- en productieprocessen hebben geleid tot veranderde arbeidsomstandigheden. De 48-urige werkweek werd ingevoerd, de 40-urige werkweek kwam er.

Nu dreigt er onder de huidige verhoudingen voor de jongere generaties met een korte opleidingsduur een uitzichtloze toekomst, met alle gevolgen van dien. Opvoeden tot werkloosheid is zinloos en gevaarlijk. We zien duizenden jongeren verpie teren in de kwetsbare wijken van de grote steden. Verveling leidt tot gevoelens van machteloosheid en miskenning.

De oplossing zal gezocht moeten worden in fundamentele maatschappelijke veranderingen. Als we toch moeten doorwerken tot zeventig jaar, dan moet ook het recht op arbeid worden gegarandeerd. Maar ook de plicht tot arbeid naar vermogen. Dat kan alleen als de werkweek wordt verkort tot vier dagen en tot 32 uur bij een volledige baan.

Vanzelfsprekend dienen de lonen op niveau te blijven. Eventueel zou zelfs overwogen moeten worden de pensioengerechtigde leeftijd naar 65 jaar terug te brengen of zelfs te verlagen tot 60 jaar.

Pas bij een rechtvaardige verdeling van de arbeid is het verantwoord de pensioengerechtigde leeftijd te verhogen. Momenteel kom je als vijftigjarige werkloze al bijna niet meer aan de bak. Wat moet je dan met die laatste twintig jaar?

Eerlijk verdelen van de beschikbare arbeid over de beschikbare arbeidskrachten zou voor de hand liggen. Maar ik denk dat ik wel weet hoe de werkgevers zullen reageren: 'Economisch zal dit niet verantwoord zijn.'

HARM DE VOS
Dronryp

Bij jongeren leidt verveling tot machteloosheid en miskenning.

FOTO ARCHIEF LC